

“Encara se'm posa la pell de gallina quan excavem al Camp dels Ninots”

Des de fa quinze anys, codirigeix amb Bruno Gómez el jaciment del Camp dels Ninots, a Caldes de Malavella, un antic volcà d'edat pliocena que no para d'oferir troballes sota terra

Gerard Campeny al laboratori del futur espai Aquae, amb un crani de tapir en primer terme QUIM PUIG.

És Indiana Jones el seu referent com a arqueòleg? La vocació em ve de petit. De l'arqueologia el que m'interessa és el comportament de les societats passades per entendre el comportament de les societats actuals. L'arqueologia em dona respostes, en essència, dels comportaments humans. Quinze anys d'excavacions. D'on va sortir la iniciativa d'excavar el Camp dels Ninots? Ens considerem hereus dels membres de l'Associació Arqueològica de Girona, un grup d'aficionats, docents i professionals de molts àmbits units per una passió. Van fer una tasca ingent en una època [anys setanta i vuitanta] en què a Catalunya no hi havia passat paleontològic antic. Amb les seves prospeccions van trobar més de 300 assentaments paleolítics. Com a estudiants de la UdG vam iniciar a finals dels

noranta projectes d'excavació moderna en llocs documentats: Maçanet, Sant Gregori, Domeny, Girona... Mai, però, havíem trobat restes de fauna. Fins que buscant va aparèixer una capsa de sabates que, per a sorpresa nostra, a l'obrir-la, era plena d'ossos. En preguntar d'on eren a Montserrat Vehí, que va ser qui els va trobar, resulta que els tenia al costat de casa, al meu poble!! Què van trobar al principi? L'any 2003, quan vam decidir fer un primer sondeig, no vam trobar-hi res. Però la perseverança va fer que l'any següent trobéssim el primer esquelet sencer, el d'un bòvid que no era comú, d'uns 3 milions d'anys. Va ser al·lucinant. Des d'aleshores no hem parat. A la 'Pompeia del pliocè'? Algú ho va definir així i ens agrada molt. El Camp dels Ninots és un instant en el temps, una instantània que captura com era el nostre territori fa 3,1 milions d'anys. És increïble la quantitat d'informació i la diversitat ecològica que ens dona el jaciment d'una era molt remota. Una amalgama d'informació que permet tenir una imatge d'un temps que es va aturar de cop i volta, probablement com a Pompeia, a causa d'un volcà. Cada any fem al jaciment una rampa de 10 metres de profunditat per on hem de baixar i que ens transporta a aquella època. Encara ara quan hi entro se'm posa la pell de gallina. Ja hi han trobat una trentena d'esquelets: bòvids, tapirs, rinoceronts... I dinosaures? Impossibles. A Catalunya, entre el paleolític i l'era dels dinosaures [localitzats al Pirineu] hi ha un buit de milions d'anys, el pliocè, que el Camp dels Ninots omple. Però és tan peculiar que hi trobem espècies gens típiques, com el tapir, que no encaixa en el que està establert. I ja n'hem descobert vuit, i sencers! Per què no el rebategen, doncs, per 'Camp dels Tapirs'? Perquè Camp dels Ninots és un topònim local molt arrelat. Soc fill de Caldes i ja des de petit pares i avis ens explicaven com venien aquí a trobar els ninots, uns minerals d'òpal que recollien per fer volar la imaginació jugant. Són emblemàtics. I a sota hi ha un tresor paleontològic. Pel que fa als tapirs, ja els hem escollit com a logotip del jaciment. Les troballes de tapirs representen el 70 per cent del registre mundial de l'espècie, que està emparentada amb els tapirs asiàtics. Això vol dir que eren subaquàtics, vivien en boscos densos com a protecció i el clima en aquell moment era subtropical. Tot investigador que investigui fòssils de tapir europeu ha de tenir-los en compte. Quina és la hipòtesi amb què treballen? A partir dels centenars d'esquelets de grans i petits vertebrats enterrats arran d'un fenomen catastròfic que va tenir lloc en un moment donat, probablement va ser un volcà ja extingit que, en les seves últimes activitats, va expulsar al fons del llac gasos de CO₂ acumulats i va asfixiar les espècies a l'instant. Com

ha anat el congrés internacional de vulcanologia, a Olot?Hi han participat uns 150 vulcanòlegs de tot el món, un terç dels quals van visitar el jaciment. Hem aprofitat per fer contactes, intercanviar informació, coneixements i internacionalitzar la nostra recerca.Són conscients els caldens del que hi ha sota els seus peus?Des del primer any hem volgut explicar el que estem fent i conscienciar tothom del patrimoni que estem posant al descobert. Cada any fem programes per a uns 500 escolars i unes mil persones visiten el jaciment. Però hem de continuar fent esforços perquè es conegui més enllà dels erudits.I un parc temàtic...?Fa cinc anys que seguim un pla de patrimonialització i posarem en marxa el centre Aquae, que englobarà la relació de Caldes amb les aigües: el Camp dels Ninots, les termes romanes, la indústria i el balnearisme, amb un centre d'interpretació on exposarem els fòssils. També cal tenir en compte que som un jaciment escola per on han passat uns 400 estudiants d'arreu.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 07-06-2018 Pàgina 60

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1406876-encara-se-m-posa-la-pell-de-gallina-quan-excavem-al-camp-dels-ninots.html>